

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 2.4.2009
KOM(2009) 153 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

**o koexistenci geneticky modifikovaných plodin s konvenčním a ekologickým
zemědělstvím**

{SEK(2009) 408}

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o koexistenci geneticky modifikovaných plodin s konvenčním a ekologickým zemědělstvím

1. Úvod

Koexistence geneticky modifikovaných organismů (GMO) s konvenční a ekologickou zemědělskou produkcí přímo souvisí s praktickým rozhodnutím spotřebitelů a zemědělských producentů respektovat individuální preference a hospodářské příležitosti v souladu s právními závazky týkajícími se označování GMO. Podle směrnice 2001/18/ES o záměrném uvolňování GMO do životního prostředí¹, nařízení (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech² a nařízení (ES) č. 1830/2003 o sledovatelnosti a označování GMO a sledovatelnosti potravin a krmiv vyrobených z GMO³ musí být geneticky modifikované organismy a rovněž i potraviny a krmiva, které je obsahují, sestávat z nich nebo jsou z nich vyrobeny, příslušně označeny, aby byla pro spotřebitele zaručena informovaná volba. To znamená, že produkty, které musí být označeny jako „geneticky modifikované“, je třeba oddělit od neoznačených produktů.

Vzhledem k tomu, že ekologické a zdravotní aspekty pěstování geneticky modifikovaných plodin jsou plně zohledňovány během postupu jejich schvalování, otázky, které je třeba řešit v souvislosti s koexistencí, se týkají technických opatření k zajištění segregace a zabránění možným hospodářským důsledkům v případě smíchání geneticky modifikovaných a nemodifikovaných plodin.

Aby se předešlo nezáměrné přítomnosti GMO v jiných produktech, mohou členské státy podle článku 26a směrnice 2001/18/ES přijmout vhodná vnitrostátní opatření týkající se koexistence. Záměrem doporučení Komise 2003/556/ES týkajícího se pokynů pro vytváření vnitrostátních strategií a správných postupů k zajištění koexistence geneticky modifikovaných plodin s konvenčním a ekologickým zemědělstvím⁴ bylo pomoci členským státům s rozvojem vnitrostátních strategií v oblasti právních předpisů ke koexistenci a ostatních strategií k dané problematice.

V březnu 2006 přijala Komise první zprávu o provádění vnitrostátních opatření týkajících se koexistence geneticky modifikovaných plodin s konvenčním a ekologickým zemědělstvím⁵.

Dne 22. května 2006 přijala Rada ve složení pro zemědělství závěry o koexistenci, v nichž žádá Komisi:

- (1) aby co nejdříve připravila prahové hodnoty pro označování osiv ve Společenství;

---

¹ Úř. věst. L 106, 17.4.2001, s. 1, ve znění nařízení (ES) č. 1829/2003 a nařízení (ES) č. 1830/2003.

² Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 1.

³ Úř. věst. L 268, 18.10.2003, s. 24.

⁴ Úř. věst. L 189, 29.7.2003, s. 36.

⁵ KOM(2006) 104 v konečném znění a pracovní dokument útvarů Komise:
http://ec.europa.eu/agriculture/co-existence/sec313_en.pdf

- (2) v těsné spolupráci s členskými státy a zúčastněnými subjekty identifikovala osvědčené postupy pro technická opatření k zajištění segregace a na jejich základě připravila pokyny pro jednotlivé plodiny;
- (3) intenzivněji využívala skupinu COEX-NET⁶ při výměně informací ohledně opatření týkajících se segregace plodin a odpovědnosti, včetně přeshraničních problémů spojených s koexistencí, a v případě zjištění takových problémů při hledání možných řešení;
- (4) spolu s členskými státy prozkoumala možné způsoby, jak minimalizovat potenciální přeshraniční problémy spojené s koexistencí;
- (5) prozkoumala udržitelná řešení, která jsou v souladu s právem EU, pro ty oblasti, v nichž je vzhledem k zemědělským strukturám a podmínkám hospodaření obtížné dosáhnout pro určitou plodinu koexistence na úrovni zemědělského podniku;
- (6) podpořila evropský výzkum v oblasti koexistence, a doplnila tak mezery v současných poznatcích a zpřístupnila výsledky stávajících výzkumů členskými státy;
- (7) prostudovala rozdílné systémy občanskoprávní odpovědnosti v jednotlivých členských státech z hlediska jejich použití v případě hospodářských škod způsobených příměsmi GMO v geneticky nemodifikovaných plodinách, a to včetně přeshraničních situací; a aby v této souvislosti rovněž prozkoumala režimy náhrad a systémy pojištění vypracované v jednotlivých členských státech;
- (8) ve spolupráci s členskými státy i nadále zkoumala, zda je třeba podniknout další kroky směrem ke společným zásadám týkajícím se koexistence.

Tato zpráva předkládá přehled činností Komise vyplývajících ze zmocnění uděleného jí na základě závěrů Rady. Rovněž poskytuje na základě informací od členských států přehled, v jakém stavu se nachází provádění vnitrostátních a regionálních opatření ke koexistenci.

2. PRAHOVÉ HODNOTY PRO OZNAČOVÁNÍ OSIV VE SPOLEČENSTVÍ

Směrnice 2001/18/ES stanoví možnost udělit partiím osiva výjimku z označování, pokud obsahují stopová množství geneticky modifikovaných osiv povolených k pěstování v EU, která jsou pod určitými prahovými hodnotami. V současné době provádí Komise posouzení dopadu při zavedení takovýchto prahových hodnot pro označování osiv, které bude základem pro budoucí právní předpis Komise. Při vypracovávání svého návrhu zohlední Komise rovněž závěry Rady týkající se GMO ze dne 5. prosince 2008, v nichž se uvádí, že tyto prahové hodnoty by měly být stanoveny na co nejnížší úrovni, aby byly proveditelné, přiměřené a funkční pro všechny hospodářské subjekty, a měly by přispívat k tomu, aby byla pro producenty i spotřebitele zajištěna svobodná volba mezi obdobnými produkty tradičními, ekologickými a geneticky modifikovanými.

---

⁶ Styčná skupina pro výměnu a koordinaci informací o koexistenci.

3. POKYNY PRO OPATŘENÍ V OBLASTI KOEXISTENCE ZAMĚŘENÁ NA JEDNOTLIVÉ PLODINY, PŘESHRANIČNÍ PROBLÉMY A REGIONY, V NICHŽ JE OBTÍŽNÉ DOSÁHNOUT KOEXISTENCE

Komise zřídila Evropský úřad pro koexistenci (*European Coexistence Bureau – ECoB*⁷), jehož cílem je vypracovat pro technická opatření v oblasti koexistence dokumenty uvádějící osvědčené postupy pro jednotlivé plodiny. ECoB se rovněž bude zabývat možnými způsoby, jak minimalizovat potenciální přeshraniční problémy spojené s koexistencí, a předkládat doporučení pro ty oblasti, kde je u dané plodiny obtížné dosáhnout koexistence na úrovni zemědělského podniku vzhledem k zemědělským strukturám a podmínkám hospodaření.

ECoB tvoří sekretariát a odborné pracovní skupiny zaměřené na jednotlivé plodiny, které jsou složeny z odborníků ze členských států. Konzultace se zúčastněnými subjekty probíhají zejména prostřednictvím poradních skupin zřízených Komisí.

První odborná pracovní skupina ECoB se zabývá rozvojem opatření pro koexistenci v oblasti produkce kukuřice. Předpokládá se, že dokument o osvědčených metodách pro produkci kukuřice vypracuje do roku 2010.

4. STYČNÁ SKUPINA PRO VÝMĚNU A KOORDINACI INFORMACÍ O KOEXISTENCI (COEX-NET)

Cílem styčné skupiny pro výměnu a koordinaci informací o koexistenci geneticky modifikovaných, konvenčních a ekologických plodin (COEX-NET) je usnadnit výměnu informací týkajících se koexistence mezi členskými státy a Komisí. V roce 2006 se konala dvě zasedání této skupiny, jedno v roce 2007 a jedno v roce 2008.

5. VÝZKUMNÉ ČINNOSTI TÝKAJÍCÍ SE KOEXISTENCE NA ÚROVNI SPOLEČENSTVÍ

V rámci šestého rámcového programu Společenství pro výzkum byly podpořeny tři výzkumné projekty zaměřené na koexistenci. Projekt SIGMEA skončil v listopadu 2008. S cílem stanovit vhodná opatření v oblasti koexistence studoval tento projekt přenos genů v čase a v prostoru z GMO v celé Evropě jak v systémech produkce osiv, tak plodin. Dosud probíhají projekty TRANSCONTAINER a CO-EXTRA, které skončí v průběhu roku 2009.

V únoru 2006 zveřejnilo Společné výzkumné středisko Komise zprávu⁸, v níž analyzuje potřeby a proveditelnost změn v zemědělských postupech, které by zajistily koexistenci.

6. SYSTÉMY OBČANSKOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI A REŽIMY NÁHRAD V JEDNOTLIVÝCH ČLENSKÝCH STÁTECH PRO PŘÍPAD ŠKOD ZPŮSOBENÝCH PŘÍMĚSMI GMO

Příměsi GMO mohou vést ke znehodnocení geneticky nemodifikovaných produktů, a způsobit tak hospodářské škody jejich producentům. V souladu s právními předpisy EU je například třeba zasažený produkt označit jako „geneticky modifikovaný“, což by mohlo přinést nižší výnosy na trhu.

---

⁷ <http://ecob.jrc.ec.europa.eu/>

⁸ <ftp://ftp.jrc.es/pub/EURdoc/eur22102en.pdf>

Příměsi GMO mohou mít rovněž konkrétní důsledky pro ekologické produkty. Nařízení (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů⁹ stanoví, že produkty, které musí být v souladu s právními předpisy Společenství označeny kvůli příměsím GMO, nemohou být nadále uváděny na trh s označením „ekologické“.

Odpovědnost v případě hospodářské škody na geneticky nemodifikovaných plodinách způsobené příměsmi GMO je záležitostí občanskoprávní, jde tedy o odpovědnost členských států. Studie¹⁰, kterou objednala Komise, ukázala, že v rámci všeobecných podmínek práva občanskoprávních deliktů počítají všechny vnitrostátní právní systémy v případě takovéto škody s minimální ochranou. Většina členských států podmínky pro uplatňování obecného práva občanskoprávních deliktů na konkrétní případy, kdy dojde k příměsím GMO, nezměnila.

Obecné právo občanskoprávních deliktů se nicméně v jednotlivých členských státech liší ve způsobu, jak by se potenciální škody způsobené příměsmi GMO projednávaly a řešily. V systémech založených na zavinění je například požadován důkaz o provinění nebo nedbalosti žalovaného, zatímco v systémech absolutní odpovědnosti nezávisí rozhodnutí na hodnocení chování žalovaného. Některé členské státy zavedly systémy absolutní odpovědnosti, které se vztahují specificky na škody způsobené příměsmi GMO.

Téměř všechny právní systémy navíc mají zvláštní předpisy pro spory mezi sousedy, které lze rovněž použít v případě hospodářské škody způsobené příměsmi GMO.

Až dosud se v žádném členském státě neobjevil před soudem případ, který by ukázal skutečné uplatňování rozdílných platných předpisů vnitrostátními soudy.

V současnosti zřejmě není na trzích EU k dispozici žádný pojistný produkt, který by se vztahoval na příměsi GMO. Ve čtyřech členských státech se však ze zákona vyžaduje nebo může být po posouzení jednotlivých případů požadováno pojistné krytí nebo alternativní typy finanční záruky pro potenciální hospodářské škody, aby mohly být pěstovány geneticky modifikované plodiny.

Některé členské státy zřídily fondy náhrad pro hospodářské škody způsobené příměsmi GMO. Pokud jsou definovány podmínky pro platbu do režimu, jsou fondy financovány z odvodů spojených s pěstováním geneticky modifikovaných plodin. Protože dosud z žádného z těchto fondů nebyla vyplacena žádná náhrada, nelze posoudit, zda jsou odvody přiměřené, aby ve fondech nebylo finančních prostředků příliš, kdy by hrozilo, že některé škody by nebyly plně uhrazeny, ani příliš málo, což by představovalo zbytečnou hospodářskou zátěž pro oblast pěstování geneticky modifikovaných plodin.

Členské státy dosud neohlásily žádný případ hospodářské škody způsobené přeshraničními příměsmi GMO. Obecně řeší otázky soudní pravomoci v přeshraničních případech nařízení „Řím II“¹¹.

---

⁹ Úř. věst. L 189, 20.7.2007, s. 1.

¹⁰ http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/liability_gmo/index_en.htm

¹¹ Nařízení (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II). Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 40.

7. PŘEHLED VNITROSTÁTNÍCH OPATŘENÍ V OBLASTI KOEXISTENCE

V současné etapě přijalo zvláštní právní předpisy o koexistenci 15 členských států¹². Další tři členské státy oznámily Komisi návrhy právních předpisů. Komise prověřuje slučitelnost vnitrostátních opatření o koexistenci s vnitřním trhem v souladu se směrnicí 98/34/ES o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů¹³.

Žádný členský stát neoznámil, že by koexistenci řešil nelegislativními nástroji, ale některé členské státy v nejbližší době nepočítají s vytvořením předpisového rámce, protože nepovažují pěstování geneticky modifikovaných plodin na svém území za pravděpodobné.

V některých členských státech je odpovědnost za koexistenci upravena na regionální úrovni.

Vzhledem k tomu, že ve většině členských států se geneticky modifikované plodiny nepěstují, nejsou dosud prakticky prováděny ani programy monitorující uplatňování a účinnost právních předpisů týkajících se koexistence. Monitorovací programy, které existují v několika členských státech, neukázaly žádné negativní výsledky, pokud jde o nedodržování závazných předpisů v oblasti koexistence nebo označování.

Žádný členský stát neuvedl, že by platné předpisy týkající se koexistence dostatečně nezajišťovaly odpovídající úroveň segregace geneticky modifikovaných a nemodifikovaných plodin. Členské státy neohlásily žádný soudní případ týkající se příměsí GMO v geneticky nemodifikovaných plodinách; nicméně byl oznámen jeden případ v souvislosti s chovem včel.

S výjimkou několika členských států, které ještě nezačaly přístup ke koexistenci vytvářet, uskutečnily již všechny členské státy konzultace se zúčastněnými stranami ohledně vypracování opatření v oblasti koexistence.

7.1. Informace, registrace a školení

Předpisy členských států týkající se informování veřejných orgánů, třetích stran a veřejnosti o pěstování geneticky modifikovaných plodin se v jednotlivostech liší. Některé členské státy vyžadují použít pro každý případ pěstování geneticky modifikovaných plodin schvalovací postup, zatímco jiné pouze požadují, aby zemědělci pěstování geneticky modifikovaných plodin příslušným orgánům oznámili. Jeden členský stát pro zemědělce individuální registraci pěstování geneticky modifikovaných plodin nestanoví.

Ve většině členských států musí pěstitelé geneticky modifikovaných plodin informovat své bezprostřední sousedy, hospodářské subjekty, které s nimi sdílejí zemědělské stroje, vlastníky majetku, na němž se počítá s pěstováním; ve třech členských státech musí informovat také včelaře v určitém prostoru vymezeném kolem pole s geneticky modifikovanou plodinou.

Veřejnost je obvykle o pěstování geneticky modifikovaných plodin informována prostřednictvím veřejného registru, který může buď obsahovat řadu informací o pěstebních pozemcích, včetně osobních údajů o pěstitelích a přesné polohy pozemků, nebo pouze souhrnné informace, např. celkovou pěstební plochu na region nebo na obci.

¹² AT, BE, CZ, DE, DK, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PT, RO, SE, SK.

¹³ Úř. věst. L 204, 21.7.1998, s. 37. Návrhy opatření lze najít ve veřejných databázích na adrese: <http://ec.europa.eu/enterprise/tris/pisa/app/search/>

V některých členských státech musí distributoři osiva oznamovat, kolik geneticky modifikovaného osiva prodali, a/nebo musí informovat zemědělce o platných předpisech v oblasti koexistence. Někdy musí být registrovány subjekty zabývající se přepravou, skladováním a balením geneticky modifikovaných plodin.

Některé členské státy vyžadují, aby pěstitelé geneticky modifikovaných plodin absolvovali povinné školení nebo prokázali dostatečné znalosti, že mohou provádět požadovaná opatření k zajištění segregace geneticky modifikovaných a nemodifikovaných plodin.

7.2. Technická opatření k zajištění segregace

Většina členských států navrhla opatření v oblasti koexistence takovým způsobem, aby nebyly překračovány prahové hodnoty pro označování GMO v potravinách a krmivech stanovené na 0,9 %. Několik členských států však uvedlo, že usilují o to, aby úroveň příměsí GMO byla co nejnižší. Některé členské státy počítají s jinými možnými prahovými hodnotami pro osiva než s nulovými, což omezí prostor pro příměsí z jiných zdrojů než z osiv a bude vyžadovat přísnější opatření k zajištění segregace.

Dvanáct členských států přijalo opatření k zajištění segregace alespoň pro jednu plodinu. Prostorová izolace je obvykle založena na izolačních vzdálenostech mezi poli s geneticky modifikovanou plodinou a sousedními poli s geneticky nemodifikovanými pohlavně kompatibilními plodinami. Izolační vzdálenosti mohou být v některých případech částečně nebo plně nahrazeny ochrannými pásmy osetými pohlavně kompatibilními geneticky nemodifikovanými plodinami mezi poli s geneticky modifikovanými plodinami a poli, kde se pěstují geneticky nemodifikované plodiny; ochranná pásma jsou sklizena jako geneticky modifikované plodiny a stejně je s nimi nakládáno. V jiných členských státech jsou izolační vzdálenosti povinně doplněny ochrannými pásmy. Ve dvou členských státech je povoleno využít různé doby kvetení.

Některé členské státy vyžadují povinné konzultace se sousedy a v některých případech jejich písemný souhlas s pěstováním geneticky modifikovaných plodin, pokud je jejich vlastní půda využívána při uplatňování izolačních vzdáleností.

Opatření k zajištění segregace se zatím používají pro kukuřici a v některých členských státech také pro brambory, cukrovou řepu, krmnou řepu, pšenici a řepku olejnou.

V šesti členských státech existují přísnější opatření k zajištění segregace mezi poli s geneticky modifikovanými plodinami a poli s ekologickými plodinami ve srovnání s opatřeními uplatňovanými mezi poli s geneticky modifikovanými plodinami a poli s konvenčními plodinami. V šesti jiných členských státech se používají stejná opatření k zajištění segregace. Některé členské státy stanovily rozdílná opatření k zajištění segregace pro pole užívaná k produkci osiva.

Opatření k zajištění segregace se v jednotlivých členských státech vzájemně liší: např. izolační vzdálenosti pro produkci kukuřice se pohybují mezi 25 m a 600 m u konvenční kukuřice a mezi 50 m a 600 m u ekologické kukuřice.

Jeden členský stát vyžaduje, aby pěstitelé geneticky modifikovaných plodin zachovávali izolační vzdálenosti v oblastech, kde se chovají včely.

Ve všech členských státech musí uplatňovat opatření k zajištění segregace pěstitelé geneticky modifikovaných plodin a hospodářské subjekty zabývající se geneticky modifikovanými

osivy nebo sklizní geneticky modifikovaných plodin. Pěstitele geneticky nemodifikovaných plodin by museli přijmout určitý díl zodpovědnosti pouze v případě, že by dobrovolně souhlasili se společným prováděním opatření k zajištění segregace. Pokud jde o koexistenci u produkce osiv, přenesly některé členské státy tuto odpovědnost na producenty osiv a jiné zase na pěstitele geneticky modifikovaných plodin.

Některé členské státy umožňují, aby se hospodářské subjekty mezi sebou dohodly, že nebudou mezi svými poli uplatňovat opatření k zajištění segregace, zatímco v jiných členských státech je segregace povinná ve všech případech.

Některé členské státy upravují segregaci během různých jednotlivých zemědělských činností (např. setí, sklizně, posklizňových činností, přepravy, skladování), zatímco jiné řeší segregaci pouze od sousedních polí.

7.3. Zákazy pěstování geneticky modifikovaných plodin

Mnoho členských států vyžaduje specifické postupy pro pěstování geneticky modifikovaných plodin v chráněných oblastech (např. v oblastech sítě Natura 2000) nebo zde pěstování zakazuje. Tato opatření se netýkají koexistence a je třeba je posuzovat z hlediska stávajících právních předpisů Společenství.

I když některé členské státy umožňují stanovit regiony, v nichž by mohlo být pěstování geneticky modifikovaných plodin zakázáno ze sociálně-ekonomických důvodů, dosud takové regiony vymezeny nebyly. Vymezení takovýchto regionů by muselo být oznámeno Komisi. Bez oznámení mohou být tato opatření neplatná, a tudíž by je nebylo možno na jednotlivcích vymáhat. Některé regiony v několika členských státech se prohlásily za „oblasti bez GMO“, ale takováto prohlášení mají politický charakter a nejedná se o právně závazný zákaz.

Některé členské státy umožňují stanovit regiony, v nichž lze na základě dobrovolného rozhodnutí všech zemědělců v dané oblasti pěstovat buď geneticky modifikované, nebo geneticky nemodifikované odrůdy dané plodiny.

Čtyři členské státy zakazují pěstování geneticky modifikované kukuřice MON810 v rámci ochranných opatření stanovených v právních předpisech EU pro případy nových vědeckých důkazů ohledně posuzování bezpečnosti GMO. V uvedených členských státech není v současnosti možné pěstovat geneticky modifikované plodiny, protože kukuřice MON810 je prozatím jedinou geneticky modifikovanou plodinou, která je v EU k dispozici pro pěstování ke komerčním účelům. Tato opatření se netýkají koexistence a používají se v souladu s postupy uvedenými v právních předpisech EU.

7.4. Správní ustanovení

Většina členských států, které zavedly právní předpisy v oblasti koexistence, vypracovala předpisy o vymáhání a monitorování těchto opatření. S praktickým používáním postupů se však začalo pouze v těch členských státech, kde se geneticky modifikované plodiny skutečně pěstují.

Porušení předpisů v oblasti koexistence je trestné pouze v některých, nikoli ve všech členských státech.

7.5. Komerční zkušenosti s pěstováním geneticky modifikované kukuřice

Jedinou geneticky modifikovanou plodinou, která se v současnosti pěstuje v EU, je kukuřice MON810, která je odolná vůči určitým škůdcům z řádu *Lepidoptera*. Podle informací od členských států se kukuřice MON810 v roce 2008 pěstovala v šesti členských státech (CZ, DE, ES, PT, RO, SK) na pěstební ploše přibližně 100 000 hektarů, což činí 1,2 % z celkové plošné výměry kukuřice v zemích EU-27 pro tento rok. V některých členských státech však představuje pěstování geneticky modifikované kukuřice na produkci kukuřice větší podíl (v ES např. více než 20 %).

Obecně se členské státy domnívají, že jejich právní předpisy pro oblast koexistence nemají velký vliv na zavádění geneticky modifikovaných plodin zemědělci, ale tuto otázku je třeba ještě více prozkoumat. Obecnou tendencí v šesti výše uvedených členských státech, z nichž pět zavedlo povinné předpisy týkající se koexistence, je rozšiřování pěstebních ploch.

7.6. Přeshraniční problematika

Jen několik členských států zatím zahájilo spolupráci s jinými členskými státy při vypracovávání možných opatření zaměřených na přeshraniční problémy spojené s koexistencí. Nebyly zdokumentovány žádné případy přeshraničních příměsí GMO.

7.7. Vnitrostátní výzkumné aktivity v oblasti koexistence

Řada členských států oznámila, že provádí výzkumné činnosti, které mají opodstatnit zavedení opatření v oblasti koexistence. Výzkumné činnosti v této oblasti stále probíhají ve třinácti členských státech.

8. ZÁVĚRY

Od roku 2006 členské státy ve vytváření právních předpisů v oblasti koexistence do značné míry pokročily. Tato tvorba legislativního rámce probíhala paralelně s mírným rozšiřováním pěstebních ploch s geneticky modifikovanými plodinami. Produkce geneticky modifikovaných plodin však stále zůstává v EU marginální, neboť pro komerční účely je používán pouze jediný geneticky modifikovaný produkt a tento produkt je pěstován ve velmi omezené míře.

I když mezi širokou veřejností v EU stále panují na pěstování geneticky modifikovaných plodin kontroverzní názory, na praktické problémy se zaváděním geneticky modifikované plodiny do zemědělství v EU nic neukazuje. Toto hodnocení však vychází z komerčních zkušeností, které jsou dosud jen omezené. Více praktických zkušeností s pěstováním během posledních několika let pochází z několika regionů v jen malém počtu členských států.

Nebyly hlášeny žádné hospodářské škody, které by byly způsobeny nesplněním vnitrostátních předpisů o koexistenci, nebo které by vyplynuly ze skutečnosti, že předpisy samotné nebyly vhodné pro dosažení dostatečné úrovně segregace mezi produkcí geneticky modifikovaných a nemodifikovaných plodin. Monitorovací programy zavedené členskými státy neodhalily u platných předpisů žádné nedostatky.

Přístupy členských států ke koexistenci se vzájemně liší z hlediska správních postupů a technických opatření k zajištění segregace. Neexistuje však žádný závažný důkaz, že rozhodujícím faktorem pro to, zda se zemědělci rozhodnou pro pěstování geneticky

modifikovaných plodin, či nikoli, jsou rozdíly v legislativním rámci. Dalšími aspekty, které pravděpodobně hrají přinejmenším stejně významnou úlohu, jsou existence vhodných odbytišť na trhu pro geneticky modifikované produkty, regionální rozdíly, pokud jde o výhody a nevýhody pěstování geneticky modifikovaných plodin oproti jejich konvenčním nebo ekologickým protějškům, a společenské důvody, jako např. sousedské spory a ničení polí. Na význam těchto aspektů ukazuje nerovnoměrné rozmístění ploch, kde jsou GMO pěstovány, a to i v členských státech se stejnými režimy v oblasti koexistence.

Rozdíly mezi opatřeními v jednotlivých členských státech lze alespoň do určité míry přičítat regionálním rozdílům v agronomických, klimatických a jiných podmínkách, které určují pravděpodobnost příměsí GMO v jiných plodinách. Aby bylo možno plně posoudit účinnost vnitrostátních opatření v oblasti koexistence, je třeba získat další zkušenosti. Evropský úřad pro koexistenci v tomto smyslu vypracuje pokyny.

I když mohou vzhledem k rozdílným přístupům ke koexistenci mezi sousedními členskými státy vznikat přeshraniční problémy, v praxi takové potíže pozorovány nebyly. Proto se prozatím zdá, že není třeba vypracovat zvláštní opatření ohledně přeshraničních otázek spojených s koexistencí.

Komise nepovažuje za vhodné iniciovat vznik právních nástrojů Společenství, které by mohly rušivě zasahovat do vnitrostátních předpisů o odpovědnosti v souvislosti se škodou způsobenou příměsí GMO. Jak již bylo vysvětleno, mnohé rozdíly v tomto ohledu vyplývají z toho, že se rozcházejí předpisy týkající se odpovědnosti a režimů náhrad, což platí i ve vztahu k jiným hospodářským činnostem. Tyto rozdíly si dosud nevyžadovaly harmonizaci. Kromě toho se v rozdílných právních systémech členských států rozvinula samostatná „kultura uplatňování nároků“ a rozdílná „kultura náhrad“. Vytvoření jednotných pravidel pro úzký scénář týkající se příměsí GMO může vést k tomu, že v jednom a téže členském státě se budou paralelně používat rozdílné režimy práva občanskoprávních deliktů.

Vzhledem k tomu, že evidentně chybí pojišťovací řešení takovýchto škod, měly by členské státy prozkoumat způsoby, které by usnadnily pojistitelům rozvoj příslušných produktů.

V řadě členských států probíhají výzkumné činnosti zaměřené na různé aspekty koexistence, což ukazuje, že je třeba rozvíjet dále znalostní základnu týkající se koexistence. Ve střednědobém horizontu budou potřebné další výzkumné činnosti zaměřené na segregaci geneticky modifikované a nemodifikované produkce za branami zemědělských podniků.

Při posuzování nejlepších způsobů, jak koexistenci řešit, se musí zohlednit komerční zkušenosti v členských státech. Při tom je nutné důkladně posoudit účinnost a účelnost platných opatření a analyzovat dopad vnitrostátních opatření na konkurenceschopnost zemědělců a svobodnou volbu ze strany zemědělců i spotřebitelů. V současnosti to vypadá, že se není třeba v oblasti koexistence odchylovat od přístupu založeného na subsidiaritě a dále tuto záležitost harmonizovat.

Komise je toho názoru, že pokud jde o koexistenci, je třeba podniknout tyto kroky:

- Komise co možná nejdříve provede posouzení hospodářských dopadů, aby bylo možno stanovit potenciální budoucí prahové hodnoty pro osivo. Na základě tohoto posouzení navrhne Komise vhodný legislativní postup.

- Komise bude pokračovat v činnosti v rámci skupiny COEX-NET, aby podpořila výměnu informací o koexistenci s členskými státy, pokud jde o praktické zkušenosti a výsledky výzkumu a monitorování.
- Společně se členskými státy a na základě konzultací s příslušnými zúčastněnými subjekty vypracuje Komise prostřednictvím Evropského úřadu pro koexistenci technické pokyny týkající se opatření v oblasti koexistence pro jednotlivé plodiny.
- V rámcovém programu pro činnosti Společenství v oblasti výzkumu bude Komise dále podporovat výzkum založený na jasně formulovaných potřebách, které budou stanoveny během probíhajících nebo budoucích iniciativ.
- V roce 2012 předloží Komise na základě informací poskytnutých členskými státy zprávu o situaci v oblasti koexistence v členských státech.